

Odborník o zbraních: Česko nemá laxní zákony. V EU patří k nejprísnejším, zdůraznil

- CZ24 News | 25. prosince 2023

ČESKO: Česká republika má oproti jiným státům Evropské unie přísnější zákony týkající se zbraní, říká děkan pražské Anglo-American University a odborník na problematiku masové střelby Alexei Anisin, který v některých britských a amerických médiích narazil na tvrzení, že české normy jsou příliš laxní. V rozhovoru pro CNN Prima NEWS také srovnal případy masové střelby ve střední Evropě a ve Spojených státech.

Považujete čtvrtetní střelbu na FF UK za bezprecedentní ve střední Evropě?

Bohužel to začíná být stále méně bezprecedentní, ale co se rozsahu a způsobu provedení útoku týče tomu tak je. Zemřelo mnoho lidí a střelec byl hodně ozbrojený, své akce plánoval velmi detailně.

Jak byste ji srovnal s jinými masovými střelbami?

Můžeme ji srovnat s řadou masových střelb ve Spojených státech, ale i v Rusku. V USA už došlo k několika takovým případům na univerzitách. Vraždění na filozofické fakultě mi ale spíše připomíná jeden útok, který se nestal na univerzitě, ale v kině. Útočník byl podobně oblečený, byl po zuby ozbrojený. Šel do kina na nového Batmana, a tam prostě začal střílet. Také to měl naplánované a šlo mu o to, aby pozabíjel co největší množství lidí.

Co je nejčastějším motivem masových útočníků? A do jaké míry se jedná o mentálně nemocné jedince?

Na to není jednoduchá odpověď. Často záleží na kontextu, kombinaci různých faktorů, řekl bych čtyř až pěti. Před několika lety zpracoval můj kolega studii o vraždách, v níž porovnával politicky motivované činy s ostatními. Ukázalo se, že větší počet vražd bývá poháněno nějakou ideologií, ať už levicovou nebo pravicovou. Například střelci s pravicovým přesvědčením útočili častěji na potratové kliniky, zatímco levicově smýšlející třeba na kostely. Pak je tu také islamismus... Ale pokud se bavíme o střední a východní Evropě, jde často o kombinaci motivů.

Jaké další rozdíly jsou mezi střelci v Americe a v Evropě?

V USA střelci útočí častěji z ideologických důvodů nebo kvůli nenávisti vůči nějaké společenské skupině. V případech masové střelby ve střední Evropě jsme mohli vidět spíše činy v místech, které střelec dobře znal. V USA také je mnohem vyšší četnost útoků cílených proti naprosto náhodným lidem. Neříkám, že ten před několika dny nebyl náhodný, ale pro střelce to (budova FF UK, pozn. red.) bylo velmi známé místo, protože zde studoval. Další věcí je, že pachatelů trpících duševním onemocněním je v Evropě procentuálně méně než v Americe. Spojené státy jsou nejnebezpečnějším liberálně demokratickým státem. Stane se tam dvacetkrát více vražd než v Česku.

Myslíte si, že v Česku bylo jen otázkou času, kdy k takové katastrofě dojde?

Bohužel ano, ale vysvětlím, jak to myslím. Bylo jen otázkou času, než nějaký mladý pachatel napodobí podobné útoky ze zahraničí. U předchozích případů masové střelby v Česku šlo o jedince, kteří se rozhodli spontánněji, neplánovali tolik, byli méně ozbrojeni. Střelba na FF UK byla jiná, zde už šlo o promyšlený plán. U mladých lidí v těchto případech vidíme, že se často inspiroují podobnými „úspěšnými“ útoky. Tím myslím útoky, které mají mnoho obětí. Tím pádem se pak mluví o tom, kdo onen střelec byl, co měl na sobě, jak vraždil. A oni se jím pak inspiroují další a útoky napodobují.

A jde vždy o mladé? Je pravda, že je dnes u mladší generace častější výskyt různých duševních problémů, ale hraje to v tom nějakou roli?

Máte pravdu, že to není jen problém mladé generace. Pokud se podíváme na psychologická data, vyplývá z nich, že čím je země rozvinutější, tím je výskyt psychických problémů u jejích obyvatel vyšší. Kromě toho – čím více doktoři předepisují léky, tím větší je počet pokusů o sebevraždu, depresí, úzkostí všeho typu. Je ovšem pravda, že se to nejvíce týká mladých lidí, především po pandemii.

Masová střelba ale zdaleka není nejčastějším typem vraždy. Tím jsou případy domácího násilí nebo vraždění spojené s dalším násilným chováním. Bohužel přibývá mladých lidí se sklony k depresi nebo sebevraždě. A bohužel to také vypadá, že před sebevraždou existuje i tendence „vzít nějaké lidi s sebou“. To je opravdu hrozné, protože oni vědí, že se tím proslaví. To je prokázaný fakt. A potenciální střelci vědí, že se jim dostane mediální pozornosti, což je důvod, proč vzniklo v posledních letech v USA nové hnutí, které je řízeno médii a vědci a jmenuje se „Shame them, don't name them“ (*Nadávej na ně, ale nejmenuj je, pozn. red.*). Jeho zastánci se snaží utajit identitu, fotky a jména masových střelců, aby nemohli inspirovat nikoho dalšího. Na druhou stranu je v době internetu těžké něčemu takovému zabránit.

A nedocházelo by kvůli tomu k cenzuře médií?

Je to opravdu těžká otázka. Víím, že se to hodně řeší ve Francii, zvláště po teroristických útocích. Nyní odhalují pouze věk a pohlaví pachatele. V českém kontextu je ale zveřejnění informací o vrahovi myslím nevyhnutelné, protože v této zemi jde o tak vzácnou událost, že by se dostaly ven tak či tak především díky sociálním sítím. Některá z prvních videí se šířila na síti X a dalších sociálních sítích, figurovalo tam brzy i jméno, a dokonce i fotografie a videa střelce. Jestli by tedy média měla, nebo neměla zveřejňovat jméno pachatele, by mělo být dále předmětem otevřené debaty, ale je to opravdu obtížné, protože jak říkáte, na druhé straně je otázka cenzury. Pokud by nějaká země takovou politiku přijala, nevyhnutelně by to vedlo k nějaké formě cenzury chování jednotlivců na internetu.

Jste Američan a vědecky se zabýváte masovými střelbami. Jak hodnotíte policejní zásah na filozofické fakultě?

Myslím si, že na to, že v této zemi šlo o bezprecedentní střelbu, zasáhla policie velmi rychle. Určitě jí pomohlo, že se stala v centru města, kde už tak byl zvýšený počet hlídek. Rozsah zásahu je do jisté míry vždy nahodilý. Policie totiž předem neví, kolik je na místě ve skutečnosti střelců. V Praze byla schopná zabránit tomu, aby střelec dál vraždil z balkonu, to si podle mě zaslouží potlesk, protože když má střelec výškovou převahu nad potenciálními oběťmi, vytváří to opravdu nepřekonatelnou nerovnováhu. Takto proběhla i nejtragičtější masová střelba v historii USA, která se odehrála v Las Vegas. Pachatel propašoval obrovské množství zbraní do jednoho z nejvyšších pater hotelu s kasinem a začal střílet dolů na hudební festival. Je vždy složité, když je střelec nahoře na nějaké budově a dívá se dolů. V tomto ohledu podle mě policie odvedla dobrou práci, protože nikdo po střelbě z balkonu nezemřel. A v okolí budovy FF UK se obecně vždycky nachází hodně lidí.

Jak nahlížíte na to, jak o této tragické události informují zahraniční média?

Četl jsem a sledoval hodně britských a amerických médií. Z nějakého důvodu tvrdí, že Česko je v regulaci zbraní laxní, což není pravda. Když se podíváte, co je potřeba k získání povolení k držení zbraní, patří Česko mezi nejpřísnější v EU. Další nepravdou, která se v některých zahraničních médiích objevuje, je, že v zemi je moc zbraní na počet obyvatel. Údaje z průzkumů o držení ručních palných zbraní odhadují, že na sto obyvatel jich v Česku připadá přibližně 12. To je v zásadě stejné jako v okolních státech. V Chorvatsku je to 13 na sto obyvatel, v Maďarsku 10, v Lotyšsku také 10, v Litvě 13, v Rusku 12. Srbsko má, kromě Spojených států, nejvyšší počet, a to kvůli konfliktu v roce 1990. V rozhovoru pro CNN a BBC jsem řekl, že v Česku je velmi obtížné získat zbraň, je to dokonce těžší než obdržet řidičský průkaz a řídit auto.

[ZDROJ](#)